

Základní škola Novoborská
Novoborská 371, Praha 9

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM 2024 / 2025

Obsah

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE.....	3
2. VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY.....	5
2.1. Vnitřní zdroje.....	5
2.1.1. Charakteristika školy.....	5
2.1.2. ŠMP (školní metodik prevence), školní preventivní tým (ŠPT) a vedení školy.....	6
2.2. Vnější zdroje.....	8
3. MONITORING.....	12
3.1. Identifikace RCH.....	12
4. HODNOCENÍ ŠPP ZA ŠKOLNÍ ROK 2022/2023.....	14
1) Úvod.....	14
2) Zhodnocení konkrétních programů.....	14
3) Shrnutí.....	15
4.1. Úkoly pro školní rok 2023/2024.....	15
5. CÍLE MPP.....	16
5.1. Dlouhodobé cíle.....	16
5.2. Krátkodobé cíle.....	16
6. SKLADBA AKTIVIT ŠPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY.....	20
6.1. PEDAGOGOVÉ.....	20
6.2. ŽÁCI.....	20
6.2.1. Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování.....	20
6.2.2. Specifická prevence – PP a akce pro žáky 1. stupně.....	25
6.2.3. Specifická prevence – PP a akce pro žáky 2. stupně.....	28
6.3. RODIČE.....	32
6.3.1. Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči.....	32
7. EVALUACE.....	33
6.4. Kvalitativní složka realizovaných programů primární prevence.....	33
6.5. Kvantitativní hodnocení realizovaných preventivních programů prevence.....	33
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	34
9. PŘÍLOHY.....	35
6.6. Příloha č. 1: Indikátory rizikového chování.....	35
6.7. Příloha č. 3: Dotazník VOLNOČASOVÉ AKTIVITY.....	39
6.8. Příloha č. 4: Postup v případě výskytu rizikového chování.....	45
6.9. Příloha č. 5: Postup v případě výskytu šikany.....	49
6.10. Příloha č. 6: Stádia šikanování.....	50
6.11. Příloha č. 7: Prevence ve školním řádu.....	51
6.12. Příloha č. 8: Seznam literatury.....	53

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy	ZŠ Novoborská, Novoborská 371, Praha 9, 190 00
IČO	61381276
Telefon (ústředna)	286 006 511
Datová schránka	6snksyg
Email	skola@novoborska.cz
Internetová stránka	www.novoborska.cz
Právní forma	příspěvková organizace
Název zřizovatele	Městská část Praha 9
Jméno a příjmení ředitelky	Ing. Tereza Štaubrová
Telefon na ředitelku	286 006 515
Email na ředitelku	staubrova@novoborska.cz

Typ školy	Základní škola situovaná především v sídlištní zástavbě na okraji Prahy.	
Motto školy	„Šance pro všechny, vždy a ve všem“	
Počet tříd ve škole	I.stupeň	21 tříd
	II.stupeň	19 tříd
Počet žáků	I. stupeň	585
	II.stupeň	458
	celkem	1043
Počet pedagogických pracovníků	I. stupeň	21
	II. stupeň	40
	celkem	61
Asistenti	I. stupeň	8
	II.stupeň	3
	celkem	11

Jméno a příjmení školního metodika prevence	Metodička prevence 5. - 9. roč.	Mgr. Zlata Schlixbierová
	Metodik prevence 1. - 4. roč.	Ing. Jan Kračmer
Specializační studium metodiků prevence	Studium k výkonu specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů Realizátor vzdělávání: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta	
Telefon	286 006 531 (Z. Schlixbierová)	
	286 006 012 (J. Kračmer)	
Email	schlixbierova@novoborska.cz	
	kracmer@novoborska.cz	

Jméno a příjmení výchovného poradce	I.stupeň	Mgr. Nikol Hromádková
	II.stupeň	Ing. Tereza Štaubrová Mgr. Jan Procházka
Specializační studium výchovných poradců	Studium k výkonu specializovaných činností – - školní poradenské služby pro učitele Realizátor vzdělávání: Univerzita Karlova v Praze,	

	Pedagogická fakulta
Telefon	286 006 516 (J. Procházka)
	286 006 515 (T. Štaubrová)
Email	prochazka@novoborska.cz
	staubrova@novoborska.cz , hromadkova@novoborska.cz

Školní psycholog	MSc. Jaroslav Krpec, Mgr. Sara Urakbayeva
Telefon	286 006 558
Email	krpec@novoborska.cz , urakbayeva@novoborska.cz

2. VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY

2.1. Vnitřní zdroje

2.1.1. Charakteristika školy

Charakteristika budovy	ZŠ Novoborská v Praze 9 je škola situovaná na okraji Prahy především v sídlištní zástavbě. Budovu školy tvoří propojené segmenty, tvořící poměrně velký komplex budov, které se aktuálně rozšiřují o další část. Mezi jednotlivými budovami jsou atria, z nichž jedno slouží jako zelená učebna při výuce přírodovědných předmětů. Budovu obklopuje zahrada, ve které mohou děti trávit volný čas. Část školní budovy využívá soukromá mateřská škola PRO FAMILY s.r.o. Škola má velký sportovní areál a dvě tělocvičny. Na školní budovu přímo navazuje školní jídelna s kuchyní. Areál školní družiny s tělocvičnou a přímým vstupem do zahrady se nachází v bezprostřední blízkosti školy.
Materiálně – technické vybavení	Žáci mají díky vybavení školy možnost navštěvovat odborné učebny s moderním vybavením. Jsou to například 4 multimediální pracovny, učebny vybavené dle příslušného předmětu, například hudebna, učebna výtvarné výchovy, zeměpisu, přírodopisu, nebo velká studovna určená především pro žáky devátých tříd.
Sociokulturní a národnostní charakteristika žáků	Školu aktuálně navštěvuje 1043 žáků, předškolní děti mají možnost navštěvovat nultý ročník. K jeho účelu je zřízena jedna třída, kterou letos navštěvuje 15 žáků. První stupeň navštěvuje celkem 585 žáků v 21 třídách. Druhý stupeň navštěvuje 458 žáků ve 19 třídách. V družině je 13 oddělení, která navštěvuje 359 dětí. Škola má integrované mentálně a tělesně postižené žáky, kteří mají asistenta pedagoga. Školu navštěvují také žáci cizí státní příslušnosti, především pak ukrajinské, ruské a vietnamské.
Riziková prostředí ve škole	Z hlediska výskytu rizikového chování žáků máme vytipovanou, jako riziková prostředí ve škole, šatny, toalety a hřiště.
Školní řád	Školní řád byl vytvořen s ohledem na prevenci rizikového chování žáků. Tento dokument klade důraz především na bezpečnost a ochranu zdraví žáků a ochranu před projevy rizikového chování.
RVP, ŠVP, návaznost ŠPP na výuku	Tematické plány navazují na ŠVP, který byl vytvořen v souladu s RVP. Tematické bloky v jednotlivých předmětech navazují na ŠPP. Na prvním stupni zajišťují prevenci třídní učitelé, kteří zařazují různá preventivní témata přímo do výuky předmětu Člověk a jeho svět (Prvouky, Vlastivědy, Přírodovědy). Druhý stupeň probírá tato témata v předmětech Výchova k občanství a zdravý životní styl, Přírodopis, Zeměpis, Chemie, Environmentální a Mediální výchova, Evropské a globální souvislosti, multikultura aj. Preventivní témata však nezůstávají stranou ani mimo hlavní vyučování – jsou součástí řady akcí, jako jsou besedy, filmová představení, exkurze, školy v přírodě apod.

2.1.2. ŠMP (školní metodik prevence), školní preventivní tým (ŠPT) a vedení školy

<p>Funkce ŠMP</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tvoří školní preventivní program a poskytuje metodickou pomoc pracovníkům školy při jeho realizaci • vytváří a realizuje programy prevence rizikového chování ve škole • zajišťuje a koordinuje vzdělávací akce pro žáky a pedagogy v daných oblastech rizikového chování • ve spolupráci s třídními a ostatními učiteli vyhledává a orientačně provádí šetření žáků s projevy rizikového chování, poskytuje poradenské služby těmto žákům a jejich zákonným zástupcům • vede písemné záznamy o rizikovém chování a akcích s preventivní tematikou • aktualizuje databázi spolupracovníků školy pro oblast prevence • průběžně spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcem a školním psychologem a třídními učiteli • průběžně spolupracuje s regionálním metodikem prevence • tvoří a vyhodnocuje školní dotazník zaměřený na šikanu a volnočasové aktivity • zpracovává a vyhodnocuje projekty v grantovém řízení v oblasti primární prevence • spolupracuje s PPP, SVP, OSPOD a dalšími institucemi zajišťujícími odbornou pomoc v oblasti rizikového chování, spolupracuje se středisky výchovné péče, s krizovými centry • shromažďuje dostupné informace o institucích a organizacích, které v oblasti prevence v ČR působí
<p>ŠPT a vedení školy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Užší ŠPT tvoří školní psychologové, výchovní poradci a školní metodici prevence. Tento tým má důvěru ostatních pedagogů školy, což umožňuje operativní odborné intervence zaměřené na řešení rizik, vzdělávacích a výchovných obtíží, náročných situací žáků apod., kterými předcházíme vzniku závažnějších problémů. • Na prvním stupni působí v roli třídních učitelů 5 speciálních pedagogů, kteří jsou významnou složkou školního poradenství a kteří spolu s vedením školy a s psycholožkou PPP pro Prahu 3 a 9 tvoří širší tým ŠPT. • Speciální pedagogové poskytují doučování a nápravy žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a odbornou a metodickou pomoc učitelům těchto žáků. Spolupracují při tom se všemi subjekty školního poradenského pracoviště, zejména pak se školní psycholožkou. • Vedení školy (ředitelka a její zástupci) mají ve školním poradenském pracovišti zejména roli koordinační a rozhodovací. Současně zastává medializační roli ostatním subjektům státní správy. • Svrchovaným poradenským pracovištěm je pedagogická rada složená ze všech pedagogů. Na jejich zasedáních se projednávají všechny závažnější záležitosti, jimž se v jednotlivostech věnuje užší i širší tým školního poradenského pracoviště. Je tak zajištěna informovanost všech pedagogů o žácích a o situacích hodných zřetele a současně se vždy dospěje k řešení či závěru, který je výrazem všeobecného konsenzu.

Vnitřní informační zdroje

- odborná a metodická literatura Příloha č. 8
- odborné časopisy
- videotéka
- webová stránka školy: www.novoborska.cz
- emailová adresa
  - ŠMP:
    - schlixbierova@novoborska.cz
    - kracmer@novoborska.cz
  - školní psycholog:
    - krpec@novoborska.cz
    - urakbayeva@novoborska.cz
  - VP:
    - staubrova@novoborska.cz ,
    - hromadkova@novoborska.cz
    - prochazka@novoborska.cz
- ve škole je zřízena schránka důvěry
- na vybraných nástěnkách je informační materiál s tematikou prevence rizikového chování

2.2. Vnější zdroje

Úřad městské části Praha 9: Sokolovská 324/19, Praha 9	
Odbor sociálně – právní ochrany dětí	
Mgr. Magdaléna Jůnová, DiS– vedoucí oddělení	Email: junovam@praha9.cz Telefon: +420283091443
Mgr. Anděla Kučerová, DiS - kurátorka pro mládež	Email: kucerovaa@praha9.cz Telefon: +420283091447
Mgr. Martin Dub - kurátor pro děti a mládež	Email: dubm@praha9.cz Telefon: +420283091429
Bc. Jana Taibrová, DiS - sociální pracovníce OSPOD	Email: taibrovaj@praha9.cz Telefon: +420283091440
Mgr. Veronika Hrachovcová - sociální pracovníce OSPOD	Email: hrachovcovav@praha9.cz Telefon: +420283091441
Magdalena Kahounová, DiS - sociální pracovníce OSPOD	Email: kahounovam@praha9.cz Telefon: +420283091439
Daniela Kostková, DiS - sociální pracovníce OSPOD	Email: kostkovad@praha9.cz Telefon: +420283091414
Magda Čelustková - sociální pracovníce OSPOD	Email: celustkovam@praha9.cz Telefon: +420283091419
Bc. Barbora Vlasatá - sociální pracovníce OSPOD	Email: vlasatab@praha9.cz Telefon: +420283091347
Mgr. Marcela Novotná - sociální pracovníce OSPOD	Email: novotnam@praha9.cz Telefon: +420283091210
Mgr. Jana Dobišová Zemanová - protidrogový koordinátor pro Prahu 9	Email: dobisovaj@praha9.cz Telefon: +420283091435

Pedagogicko - Psychologická poradna pro Prahu 9, U Nové školy 871, Praha 9 - Vysočany	
Mgr. Helena Machová - psycholog	Email: machova.poradna9@seznam.cz Telefon: 222 524 209, 222 560 034 723 835 482
Mgr. Markéta Bínová - metodik prevence pro Prahu 3 a 9 Bc. Matěj Koudelka - metodik prevence	Email: binova@ppp3a9.cz Telefon: 266 312 530, 606 708 217 koudelka@ppp9.cz

Městská policie hl. m. Prahy– Oddělení prevence	
Mgr. Radka Vetešníková - vedoucí Oddělení prevence Městské policie hl.m. Prahy	Email: vetesnikova@mppraha.cz Telefon: 222 025 317
Bc. Michal Petr - sociálně patologické jevy – metodické programy	Email: petr.prev@mppraha.cz Telefon: 222 025 874

Městská policie pro Prahu 9 Veltruská 576, Praha 9 – Prosek	
Mgr. Vlastimil Olič - ředitel	Email: reditel.p9@mppraha.cz Telefon: 222 025 602

Obvodní soud pro Prahu 9, 28. pluku 1533/29b, Praha 10	
Mgr. Michaela Wenzlová - předsedkyně Obvodního soudu pro Prahu 9	Email: podatelna@osoud.pha9.justice.cz Telefon: 251 443 242

Centrum volného času Praha 9	
Lovosická 610/21, Praha 9	Telefon: 724 272 191

Středisko výchovné péče Klíčov, Čakovická 51, Praha 9	
Mgr. Eva Valentová - vedoucí ambulantního oddělení pro Prahu 9	Email: abmulancepraha9@klicov.cz valentova@klicov.cz Telefon: 286 580 711, 773 212 820

Důležité internetové odkazy a telefonické kontakty:

Pomoc dětem a rodinám v tíživé životní situaci	
Linka důvěry	www.linkaduvery.cz
Linka bezpečí	www.linkabezpeci.cz
Dům tří přání	www.dumtriprani.cz Telefon: 233 931 310
Městské centrum sociálních služeb a prevence TRIANGL (kontaktní osoba – Jan Dobeš)	www.prevence-info.cz Email: jan.dobes@csspraha.cz triangl@csspraha.cz Telefon: 604 724 628
Poruchy příjmu potravy	www.anabell.cz

Bezpečný internet	
Národní centrum bezpečnějšího internetu	www.saferinternet.cz www.kpbi.cz
Kyberšikana, kybergrooming, dětská pornografie	www.onlinehelpline.cz www.onlinehotline.cz tel.: 252 548 438
E-bezpečí	www.e-bezpeci.cz

Drogové závislosti	
Mgr. Nina Janyšková - Protidrogová koordinátorka hl. m. Prahy Bc. Petr Slavíček – Protidrogový koordinátor Prahy 9	Email: Nina.Janyskova@praha.eu Telefon: 236 002 831 Email: slavicekp@praha9.cz Telefon: 283 091 422
Drop In (drogové závislosti)	www.dropin.cz Telefon: 221 222 124
Sanamin	www.sanamin.cz Telefon: 283 872 186
Anima terapie (péče o rodiny závislých)	www.anima-terapie.cz Telefon: 224 968 239 777 113 387

BESIP	
Bezpečně do školy	www.ibesip.cz
Ministerstvo dopravy	www.mdcz.cz

Organizace zajišťující preventivní programy	
Prevcentrum	www.prevcentrum.cz
Prevalis	www.prevalis.org
ABATOP	www.abatop.cz
MP Education	www.mpedu.cz
Jules a Jim	www.julesajim.cz
CEVAP	www.cevap.cz
Institut FILIA	www.prevence-praha.cz
Projekt Odyssea	www.odyssea.cz
Život bez závislostí	www.zivot-bez-zavislosti.cz

3. MONITORING

V případě, že se ve škole objeví nějaký druh rizikového chování, je důležitá včasná intervence, to se v minulých letech dařilo díky dobré spolupráci učitelů, metodiků prevence a výchovných poradců. Popsaná spolupráce pomáhá mapovat rizikové jevy, které ve škole mohou vzniknout.

Velký problém, na který stále častěji poukazují třídní učitelé, představují vztahy v třídních kolektivech. Děti se k sobě nechovají slušně, často bývají vulgární, některé i agresivní vůči ostatním spolužákům. Ve třídách často vznikají izolované skupinky, některé děti jako by zapoměly, co je to vzájemná tolerance, respekt a ochota vzájemně si pomáhat.

Vhodným a již několikrát osvědčeným nástrojem k eliminaci špatných vztahových poměrů mezi dětmi je práce třídního učitele se třídou, a to jak v rámci výuky, tak především ve třídnických hodinách, které jsou k tomu určeny. Letitou tradici mají na naší škole preventivní programy, které se zaměřují mimo jiné také na „zdravý třídní kolektiv“.

Dalším stále častějším problémem, který má bohužel vzestupnou tendenci je nekázeň a neplnění školních povinností. Někteří žáci nedovedou dodržovat pravidla slušného chování k učitelům i dalším zaměstnancům školy. Při řešení tohoto problému je nezbytně nutná spolupráce rodičů. Ta bohužel často nefunguje tak jak by měla. Někteří rodiče o děti nejeví zájem, nejsou dostatečně důslední, jiní zase nevidí problém ve svém dítěti, ale v učiteli. Kázeňská opatření navržená školou potom ztrácejí smysl.

U starších ročníků se v menší míře objevuje experimentování s legálními drogami jako je kouření cigaret a pití alkoholických nápojů. Toto rizikové chování vzniká často v rodinách, kde dětem není věnována dostatečná péče. Je všeobecně známo, že děti navštěvující kroužky či jinou zájmovou činnost jsou vystaveni mnohem menšímu riziku zneužívání návykových látek.

Škola klade na prevenci zneužívání návykových látek velký důraz. V průběhu roku probíhá ve škole několik preventivních programů, zaměřených na tuto problematiku. Tyto programy jsou vedeny jak frontálně, tak více interaktivně, aby si z nich děti odnesly zážitek.

3.1. Identifikace RCH

a) sledování rizikových faktorů

- všichni pracovníci školy aktivně sledují indikátory RCH (**Příloha č. 1**) (šikany, kyberšikany, drogových závislostí, týrání, zneužívání, a sebepoškození)

b) dotazníková šetření mezi žáky

- v rámci I. (od 2. ročníku) i II. stupně žáci každoročně anonymně vyplňují 2 typy dotazníků:

1. dotazníky **Šikana a Kyberšikana (Příloha č. 2,3)**, probíhá v prosinci daného školního roku -mapuje aktuální možný výskyt šikany ve škole, její jádro, agresory, i oběti, místa nejčastějšího výskytu, míru informovanosti o možnostech pomoci ze strany dospělých

2. dotazník **Volnočasové aktivity (Příloha č. 3)** – termín si volí sám třídní učitel dle potřeby - mapuje způsob trávení volného času, vztahy s kamarády, spolužáky, rodiči, a učiteli, povědomí o výskytu RCH na naší škole či v jejím okolí, míru informovanosti a o možnostech pomoci ze strany dospělých atd.

c) činnost třídních učitelů, výchovného poradce, školního psychologa a školního metodika prevence

- žáci se mohou se svými problémy obracet na třídního učitele nebo na jiné pedagogické (popř. i nepedagogické) pracovníky školy
- žáci i jejich rodiče mohou využít služeb školního psychologa, výchovných poradců či školních metodiků prevence

d) činnost Žákovského parlamentu

- žáci se mohou se svými problémy taktéž obrátit na Žákovský parlament (tvořen zástupci tříd II. stupně od 5. do 9. ročníku) – schází se jednou za 14 dní.

Postup v případě výskytu RCH

Jednotlivé postupy řešení situací, kdy se ve škole vyskytne některý z typů RCH, jsou uvedeny v **Příloze č. 4** a v **Příloze č. 5** a vycházejí z pokynů MŠMT ČR:

- *Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních* (MŠMT ČR, říjen 2007, Č. j.: 20 006/2007-51)
- *Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení* (MŠMT ČR, leden 2009, Č. j.: 24 246/2008-6)

Ochrana před RCH, postihy původců RCH

Ochrana žáků před RCH, stejně jako postihy za vandalismus, šikanu, záškoláctví a za držení, užívání a distribuci návykových látek (včetně tabákových výrobků a alkoholických nápojů) v areálu školy jsou stanoveny *Školním řádem ZŠ Novoborská* a *Sankčním řádem* jako jeho součástí – viz **Příloha č. 7**.

K žákovi se však vždy přistupuje individuálně - v závislosti na okolnostech dané situace. Řešení se hledá za spolupráce třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence, vedení školy a rodičů žáka. Žák je následně dlouhodobě intenzivně sledován.

Spolupráce s rodiči v případě výskytu RCH

Na počátku školního roku jsou žáci i jejich rodiče seznámeni se *Školním řádem ZŠ Novoborská* a se *Sankčním řádem*, který je jeho součástí.

Rovněž jsou obeznámeni s postoji školy k RCH a s jejími preventivními strategiemi (včetně krizového plánu pro výskyt šikany ve škole).

Pokud se u některého žáka objeví závažnější výchovný problém (včetně výskytu některého typu RCH), jsou jeho rodiče (zákonní zástupci) pozváni do školy, kde je s nimi veden rozhovor za účasti vedení školy (ředitel nebo jeho zástupce), třídního učitele, výchovného poradce nebo školního metodika prevence (popř. obou). Cílem pohovoru je zjistit co nejvíce informací o momentální situaci dítěte a najít nejvhodnější společné řešení daného problému (tj. řešení, na kterém bude participovat škola i rodina). V případě potřeby je rodičům doporučena pomoc specializovaných pracovníků.

4. HODNOCENÍ ŠPP ZA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

1) Úvod

Ve školním roce 2023/2024 proběhly preventivní programy ve spolupráci s několika ověřenými partnery. Využili jsme služeb městské policie, Linky bezpečí, VZP a dalších. Prevence byly zpravidla organizovány do bloků, takže trvaly několik dní. Ačkoli náročnější na organizaci, povedlo se nám tak pokrýt větší množství tříd.

Kromě externích programů jsme opět pověřili naše preventivní pracovníky a výchovné poradce k provedení dotazníkových šetření napříč školou. Kromě dotazníků na šikanu a kyberšikanu byla provedena sondáž na třídnické vztahy. Na základě každého z výše zmíněných dotazníků se dále podle potřeby provedly další kroky prevencí – od třídních hodin až po spolupráci se školním psychologem. Ve všech třídách, kde se přistoupilo k dalšímu řešení se situace během roku zlepšila.

2) Zhodnocení konkrétních programů

1) Preventivní programy Linka Bezpečí

Linka bezpečí dává možnost samotným žákům si dopředu vybrat téma. Naši šestáci vybírali téma „Dospívám“ a sedmý ročník „Bezpečí v Online světě.“ Všechny programy vedli zkušení lektoři, kteří zvládali práci s dětmi, proto byly tyto programy zpětně hodnoceny jako velmi přínosné a zábavné. Rozhodli jsme se tedy, pokud to okolnosti dovolí, navázat s Linkou Bezpečí spolupráci i v dalším školním roce.

2) Preventivní programy MPP

Každoroční spolupráce s oddělením prevence městské policie Praha 9 pokračovala i letos. Celkem jsme uskutečnili 6 preventivních programů, které pokryly 1. a 2. ročník + celý druhý stupeň (5. – 9. třídy) Policejní prevence je také velmi oblíbená, protože je vedena nejen výkladovou, ale také herní a zážitkovou formou. Žáci tak mají možnost přijít do kontaktu s rekvizitami či si vyzkoušet modelové situace. Programy proběhly i přes poměrnou náročnost na čas a prostor bez problémů a rozhodně chceme, aby pokračovaly v příštím roce.

3) Preventivní program Dospívám

MP Education provedla sérii preventivních programů pro sedmé ročníky na téma dospívání. Třídy se rozdělily na dívky a chlapce a každé skupině pak patřil odlišný typ přednášky. Lektorky zvládly dětem nenásilnou a věku přiměřenou formou vysvětlit a zodpovědět dotazy, které se složitějšího období dospívání týkají. I zde je možné pokračovat příští rok, a to nejen kvůli přerušení programů v květnu, ale také proto, že MP Education nabízí obdobné přednášky i pro ostatní ročníky. Chtěli bychom tedy zkusit program rozšířit příští rok i mimo 7. třídu.

4) Preventivní program – Bezpečnost v silničním provozu

Kromě podzimních a jarních praktických aktivit na dětském dopravním hřišti, mají naši žáci možnost dozvědět se více o silničním provozu také formou přednášky. Je určena 3. až 5. ročníkům a zaměřena nejen na bezpečnost chodců a cyklistů, ale také základní orientaci ve značení a dopravních situacích. Počítám s tím, že i tato spolupráce bude v příštích letech pokračovat.

5) Tonda Obal – interaktivní přednáška na téma recyklace a dalšího nakládání s odpady. Mezi žáky velmi oblíbené, i díky rekvizitám a malým dárkům, které si odnesou. Ve školním roce 2023/2024 se nekonal. Nahrazeno akcí MČ Praha 9 – Mikroklima.

6) Pobavme se o alkoholu – zajímavý program pro sedmé ročníky, který je obohacen o to, že je možné soutěžit s DJ Adolfeenem o věcné ceny. Zkusíme navázat spolupráci i pro další roky.

3) Shrnutí

Všechny preventivní programy, které jsme ve školním roce 2023/24 využili, hodnotíme jako podařené a jsme rádi, že se nám u většiny z nich povedlo navázat na další spolupráci.

4.1. Úkoly pro školní rok 2024/2025

V tomto školním roce zmapujeme efektivitu nových preventivních programů. Budeme klást větší důraz na důslednost při porušování školního řádu. Nadále budeme využívat služby a spolupracovat se školním psychologem. Zaměříme se a podpoříme předávání informací a hlubší spolupráci mezi učiteli, rodiči, výchovnými poradci a metodiky prevence. Budeme klást ještě větší důraz na dodržování dozorů v takových prostorech školy, ve kterých by mohlo vznikat rizikové chování žáků.

5. CÍLE MPP

5.1. Dlouhodobé cíle

- optimalizace podmínek pro vzdělávací proces
- optimalizace školního klimatu
- rozvíjení individuálních schopností a dovedností žáků
- podpora sebedůvěry žáků
- výchova žáků k samostatnosti, zodpovědnosti a ohleduplnosti
- výchova žáků ke zdravému životnímu stylu
- předcházení vzniku výskytu rizikového chování ve škole
- průběžný monitoring výskytu rizikového chování a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné odhalení tohoto chování
- zapojení všech aktérů (žáků, učitelů, rodičů, školního psychologa, vedení školy, výchovných poradců, metodiků prevence) do dění ve škole

5.2. Krátkodobé cíle

- začlenění preventivních témat do výuky (učitelé)
- zajišťování preventivních programů (externí organizace)
- rozšíření nabídky volnočasových aktivit ve škole
- podpora činnosti Žákovského parlamentu
- pravidelné setkávání pedagogů
- spolupráce na poli prevence s rodiči – navázání užšího kontaktu
- spolupráce s dalšími institucemi (PPP, policie, Linka důvěry aj.)
- získávání finančních prostředků na preventivní aktivity
- prohlubování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence RCH a v oblasti vedení třídnických hodin
- zavedení pravidelných třídnických hodin, které budou zaměřeny na monitoring a vylepšování vztahů ve třídě (třídní učitelé, ŠMP, VP)
- zajištění informovanosti rodičů (nabídky besed, programů s preventivní tematikou, informační materiály)
- doplňování knihovny a videotéky materiály souvisejícími s problematikou prevence

SPECIFIKACE ÚKOLŮ A CÍLŮ ve vzdělávání	
Věková skupina 6 – 10 let	
ZNALOSTI	
	<ul style="list-style-type: none"> • znalosti o hodnotě zdraví a nevýhodách špatného zdravotního stavu a nemoci • informace o chování, které vede k utužení zdraví • vědomí o právu každého občana ČR na kvalitní zdravotní péči • povědomí o právu každého dítěte na kvalitní péči (výživu, oblečení, bydlení aj.) od rodičů • povědomí o právu každého dítěte na vzdělávání, ale i na odpočinek • povědomí o právu každého dítěte na ochranu před nebezpečím (násilí, zanedbávání, drogy aj.) • povědomí o nedotknutelnosti vlastního těla (dotýkat se mého těla smí jen rodiče, lékař a ti, kterým to dovolím) • povědomí o užitečnosti/nebezpečnosti léků (léky nám pomáhají, ale musí být užívány dle předpisů, léky musí být uchovávány na bezpečném místě) • povědomí o pozitivní a negativní stránce drog (vliv na lidskou psychiku a zdraví, právní rizika) • znalosti o alkoholu a tabáku (jde také o drogy, přesto, že nejsou zakázány) • povědomí o tom, že mnohé látky, které bývají běžně v domácnosti, mohou být nebezpečné a musí se s nimi zacházet opatrně • znalosti velice zjednodušené anatomie a fyziologie člověka
DOVEDNOSTI	
	<ul style="list-style-type: none"> • dovednosti v oblasti péče o své tělo • dovednosti, jak získat pomoc pro sebe nebo pro jiné, když je zapotřebí • dovednost navázat a udržet si kvalitní vztah s druhým jedincem • dovednosti vybrat si vhodný způsob trávení volného času • dovednost rozpoznat, co je/není mé, co si mohu/nemohu bez dovolení vzít • dovednost alespoň částečné regulace svých emocí • dovednost zachování si vlastní sebedůvěry a podporování sebedůvěry druhých • schopnosti rozlišit, co je/není požitelné
POSTOJE	
	<ul style="list-style-type: none"> • kladný postoj k vlastnímu tělu • vědomí sebe sama, sebeúcta, pochopení vlastních hodnot • pochopení určitých společenských hodnot (např. právní povědomí) • přijímání dobře míněných rad od rodičů a učitelů • tolerantní postoj k rozdílům mezi lidmi, respektování jiných hodnot, včetně odlišného kulturního okruhu (výchova proti rasismu a xenofobii)

SPECIFIKACE ÚKOLŮ A CÍLŮ

Věková skupina 11 – 13 let

ZNALOSTI

Kromě předcházejících:

- povědomí o právu dítěte vyjádřit vlastní názor a požadavek
- povědomí o právu dítěte stýkat se s ostatními dětmi, pokud tato svoboda neporušuje práva druhých
- informace o rodinné dynamice, výchovném stylu, vztazích mezi jednotlivými členy rodiny, zvládání konfliktů v rodině, rozvodu aj.
- znalosti o dospívání – změny v těle, v chování, nejčastější problémy dospívání
- problematika zodpovědného sexuálního chování – pohlavně přenosné nemoci, možnosti antikoncepce
- problematika šikany, problematika syndromu týraného dítěte, zneužívaného a zanedbávaného dítěte
- povědomí o úloze léků ve společnosti
- znalost pozitivních a negativních účinků alkoholických nápojů
- znalost negativních účinků kouření tabákových výrobků
- znalost potenciačních důsledků experimentování s drogou (oblast zdraví, právní rizika, vliv na rodinu a okolí)
- znalost terminů *užívat, zneužívat, závislost, návyk*
- znalosti zjednodušené anatomie a fyziologie člověka
- povědomí o nemoci a zdraví, o zásadách zdravého životního stylu

DOVEDNOSTI

Kromě předcházejících:

- dovednost při budování vlastní sebeúcty i sebeúcty druhých
- dovednosti spojené se správným rozhodováním a přebíráním odpovědnosti za možné důsledky svých rozhodnutí
- dovednosti spojené s navazováním vztahů, jejich udržováním a s efektivním zvládáním konfliktů
- dovednost formulovat vlastní názor a umět jej obhájit dovednost spolupráce, umět vést a být veden
- schopnost vytvářet a umět přistupovat na kompromisy
- schopnost odolat nátlaku skupiny
- dovednosti spojené s asertivním jednáním
- dovednost volby vhodného způsobu trávení volného času
- dovednosti v oblasti péče o vlastní fyzické a duševní zdraví (tělesná hygiena, tělesná cvičení, zdravá výživa)
- schopnosti alespoň částečně předvídat možná nebezpečí v dané situaci
- dovednost vybírat si vhodné osoby a organizace, u nichž lze hledat pomoc v obtížných životních situacích
- dovednost poskytnout první pomoc při úrazech a zraněních

POSTOJE

Kromě předcházejících:

- kladný postoj k sobě samému
- odpovědný přístup ke svému chování
- uvědomění si vlastních hodnot a respektování hodnot druhých
- tolerantní postoj k rozdílům mezi lidmi a k jejich případným nedostatkům
- ochota pomoci druhému
- zavrhuje postoj vůči drogám včetně tabákových výrobků

SPECIFIKACE ÚKOLŮ A CÍLŮ	
Věková skupina 14 – 15 let	
ZNALOSTI	
<p>Kromě předcházejících:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znalost základních charakteristik národnostních menšin žijících na našem území • znalost nebezpečí náboženských sekt, povědomí o sektách na území ČR • znalost školních předpisů týkajících se RCH (záškoláctví, šikana, krádeže, kouření, pití alkoholu, přechovávání a užívání drog aj.) • základní orientace v právních normách, které se vztahují k RCH (např. trestní postihy za výrobu, dovoz a distribuci drog, za držení většího než malého množství marihuany aj.) • další informace o působení drog a nebezpečích, která může jejich užívání přinést • povědomí o užívání drog v minulosti a úloze "lidových léků" • informace o způsobech, jakými výrobci alkoholu a tabákových výrobků propagují své produkty • informace o úloze různých faktorů v otázkách zdraví, možnostech předcházení nemocem a podpoře zdraví • povědomí o tom, kde získat radu a pomoc, nastanou-li problémy (linky důvěry a bezpečí, krizová centra, specializovaná pracoviště) 	
DOVEDNOSTI	
<p>Kromě předcházejících:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postupné osamostatňování se v mnoha činnostech, v rozhodování • dovednost vhlédnout do situace národnostních menšin • dovednost vyhnout se zhoubnému vlivu náboženských sekt • dovednost plánování určité životní perspektivy (např. výběr budoucího povolání) 	
POSTOJE	
<p>Kromě předcházejících:</p> <ul style="list-style-type: none"> • optimistický přístup k životu • odpovědný přístup k sobě i ke svému okolí • snaha pomoci sobě i druhému v tíživé životní situaci 	

6. SKLADBA AKTIVIT ŠPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

6.1. PEDAGOGOVÉ

Pedagogové plní cíle ŠPP v rámci výuky, vedou volnočasové aktivity, či kroužky, organizují sportovní či kulturní akce. Třídní učitelé pracují s třídními kolektivy, pravidelně realizují třídnické hodiny věnované aktuálně potřebné problematice.

6.2. ŽÁCI

6.2.1. Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník	1.
Předmět	<u>Člověk a jeho svět</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a jeho svět
Téma:	ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Péče o zdraví - prevence nemocí a úrazů, čistota, režim dne, správná výživa, pitný režim, péče o zuby, pohybový režim. OSOBNÍ BEZPEČÍ Bezpečné chování v rizikovém prostředí, v silničním provozu, v přírodě. Krizové situace - šikana, týrání, sexuální zneužívání, brutalita, tísňová volání.
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	2.
Předmět	<u>Člověk a jeho svět</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a jeho svět
Téma:	ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Člověk – péče o tělo, základní hygienická pravidla, zdraví – nemoc, druhy nemocí, teplota – měření, nevolnost, drobná poranění, zdravotnická zařízení, přivolání lékařské pomoci, lékárníčka, zdravá výživa, strava rostlinná a živočišná.
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	3.
Předmět	<u>Člověk a jeho svět</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a jeho svět
Téma:	<u>ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ</u> Člověk - části těla, povrch, vnitřní orgány, kostra, ústrojí, smysly, znaky života. <u>OSOBNÍ BEZPEČÍ</u> Bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu, chování v krizových situacích, při mimořádných událostech.
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	4.
Předmět	<u>Člověk a jeho svět</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a jeho svět
Téma:	<u>ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ</u> Lidské tělo – životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince. Péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, nemoci přenosné a nepřenositelné, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena. <u>PARTNERSTVÍ, MANŽELSTVÍ, RODIČOVSTVÍ, ZÁKLADY SEXUÁLNÍ VÝCHOVY</u> Rodina, vztahy v rodině; partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality. <u>NÁVYKOVÉ LÁTKY</u> Návykové látky, herní automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií. <u>OSOBNÍ BEZPEČÍ</u> Krizové situace, označování nebezpečných látek, bezpečné chování v silničním provozu, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená, požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém.
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	5.
Předmět	<u>Člověk a jeho svět</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a jeho svět
Téma:	<u>ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ</u> Návykové látky, jedovaté houby, jedovatá zvířata Infekční a další nemoci <u>BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ V OKOLÍ ZVÍŘAT</u> Jak se chovat při kontaktu s domácími a hospodářskými zvířaty
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	6.
Předmět	<u>Výchova k občanství a zdravý životní styl</u>
Vzdělávací oblast	Výchova ke zdraví Člověk a společnost
Téma:	<p><u>PÉČE O ZDRAVÍ</u> Pravidla zdravého životního stylu, odpovědnost za zdraví – odpočinek, stravovací a pitný režim - tělesná a duševní hygiena - ochrana před infekčními a civilizačními nemocemi.</p> <p><u>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</u> Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí.</p> <p><u>DOMOV A RODINA</u> Přátelství, osamělost, šikana, party - kriminalita, drogy a jiná nebezpečí. Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita, formy zneužívání dětí, kriminalita mládeže; komunikace se složkami odborné pomoci - sousedé, hosté a cizí lidé (osobní bezpečí v běžných a krizových situacích).</p> <p><u>KOMUNIKACE A SPOLEČENSKÉ CHOVÁNÍ</u> Bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických medií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení</p>
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	7.
Předmět	<u>Výchova k občanství a zdravý životní styl</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a společnost Výchova ke zdraví
Téma:	<p><u>PŘIROZENÉ A SOCIÁLNÍ ROZDÍLY MEZI LIDMI</u> Rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, nepřátelství, konflikt vs. spolupráce, tolerance, respekt, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti.</p> <p><u>PŘÁTELSTVÍ, LÁSKA, PARTNERSTVÍ</u> Volba partnera, postavení mužů a žen, manželství, rodičovství, konflikty v rodině.</p> <p><u>NÁBOŽENSTVÍ, PŮSOBNÍ SEKT</u></p> <p><u>VZTAHY MEZI LIDMI</u> Mezinárodní a mezikulturní konflikty, války, rasismus, terorismus, ochrana v situacích hromadného ohrožení.</p> <p><u>SEXUALITA A ETIKA</u> Změny v životě člověka a jejich reflexe - dětství, puberta, sexuální dospívání a reprodukční zdraví, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost - sexuální orientace a společnost, poruchy pohlavní identity - etická stránka sexuality, sexualita a víra, sexualita a zákon (promiskuita, sexuální deviace, práva ještě nenarozeného dítěte - problematika interrupce; problematika těhotenství a rodičovství mladistvých).</p>
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	7.
Předmět	<u>Přírodopis</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
Téma:	<p>BIOLOGIE ČLOVĚKA Nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie. Civilizační choroby, celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie. Životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka - výživa a zdraví, tělesná a duševní hygiena, denní režim, pracovní a odpočinkové aktivity, ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence. Odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů(úrazy v domácnosti, na pracovišti), základy první pomoci, vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota.</p>
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	8.
Předmět	<u>Výchova k občanství a zdravý životní styl</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a společnost Výchova ke zdraví
Téma:	<p>ČLOVĚK STÁT A PRÁVO Lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, šikana, diskriminace. Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postížitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví - právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady. AUTODESTRUKTIVNÍ ZÁVISLOSTI Psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost. NÁVYKOVÉ LÁTKY A ZDRAVÍ Návykové látky, hazardní hry a počítače - jejich rizika - odmítání návykových látek, odborná pomoc - návykové látky a zákon, návykové látky a média.</p>
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	9.
Předmět	<u>Sociální výchova</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a společnost Člověk a svět práce
Téma:	Osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj, svět práce.
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	9.
Předmět	<u>Environmentální výchova</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
Téma:	CHEMIEA SPOLEČNOST Léčiva a návykové látky
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	9.
Předmět	<u>Chemie</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
Téma:	PŘÍRODNÍ LÁTKY Struktura, vlastnosti a význam - sacharidy, tuky, bílkoviny, biokatalyzátory (enzymy) LÉČIVA A NÁVYKOVÉ LÁTKY
Vyučující:	vyučující předmětu

Ročník	Ve všech ročnících
Předmět	<u>Tělesná výchova</u>
Vzdělávací oblast	Člověk a zdraví
Téma:	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ
Vyučující:	vyučující předmětu

6.2.2. Specifická prevence – PP a akce pro žáky 1. stupně

Ročník	1. třídy
Název	Malý Péťa sám doma
Charakteristika programu	Žáci si pomocí vyprávěného příběhu malého kluka naučí zásadám, jak se správně chovat, pokud se ocitnou sami doma.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	2. třídy
Název	Bezpečné chování – sám venku
Charakteristika programu	Na názorných ukázkách se žáci naučí, jak se chovat při kontaktu s cizím člověkem, když jsou venku sami, popřípadě, když jdou ze školy a do školy sami bez doprovodu rodičů. Program upozorňuje na zásady bezpečného chování v kontaktu s cizím člověkem.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	1., 2., 3. třídy
Název	Bezpečný kontakt se psy
Charakteristika programu	Žáci se učí, jak se správně chovat k cizím psům a dozví se hlavní zásady bezpečného chování při kontaktu se psy.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	2. třídy
Název	Bezpečné chování – internetový svět
Charakteristika programu	Žáci si prakticky s pomocí scének procvičují nebezpečné situace, které je mohou v běžném životě na internetu potkat
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	3. třídy
Název	Bezpečné chování – nebezpečné situace
Charakteristika programu	Žáci si prakticky s pomocí scének procvičují nebezpečné situace, které je mohou v běžném životě potkat (kontakt s cizím člověkem, zvonky – vstupní dveře, napadení cizím psem, použitá injekční stříkačka apod.)
Realizátor	Prev-centrum
Časová dotace	90 min

Ročník	4. třídy
Název	Bezpečné chování – procvičení znalostí
Charakteristika programu	Souhrnné opakování získaných vědomostí z předchozích přednášek. Lektor ověřuje s pomocí testu nebo vzájemnou komunikací s žáky jejich znalost bezpečného chování. Následuje vyhodnocení a opakování nejasných témat.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	90 min

Ročník	4. třídy
Název	Dopravní výchova
Charakteristika programu	Výuka probíhá v souladu s „Tematickým plánem dopravní výchovy pro žáky 4. tříd základních škol“ (ministerstvo dopravy BESIP).
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	90 min

Ročník	5. třídy
Název	Bezpečné chování v elektronickém světě I.
Charakteristika programu	Žáci jsou upozorněni na úskalí elektronické komunikace (internet, telefon, chat). Lektor vysvětlí riziko online her, komunikace na sociálních sítích (Facebook, Twitter) a videosteamových serverech. Děti se naučí rozeznat potenciální nebezpečí hrozící při zpřístupnění osobních dat ostatním lidem a jak si vytvořit neprolomitelná hesla.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	5. třídy
Název	Dopravní výchova
Charakteristika programu	Výuka probíhá v souladu s „Tematickým plánem dopravní výchovy pro žáky 5. tříd základních škol“ (ministerstvo dopravy BESIP).
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	1. - 5. ročník / 5. - 9. ročník
Název	Tonda Obal / Mikroklima
Cíl	Seznámit děti s možnostmi recyklace odpadů a s dalšími způsoby jeho likvidace
Charakteristika programu	Interaktivní program s rekvizitami
Realizátor	Eko-kom / MČ Praha 9
Časová dotace	45 min

Ročník	3. – 5. ročník
Název	Když se odlišuji
Cíl	Co dělat, pokud se jakkoli odlišuji (případně někdo jiný)
Charakteristika programu	Workshop o tom, jak vznikají a kde se berou odlišnosti. Jak s nimi pracovat. Jak se chovat k lidem z jiných prostředí.
Realizátor	Linka bezpečí
Časová dotace	90 min

Ročník	3. – 5. ročník
Název	Vztahy
Cíl	Rozumné nastavení hranic v různých životních vztazích
Charakteristika programu	Navazující program na Dospívám, aneb život plný změn – program o dospívání.
Realizátor	Linka bezpečí
Časová dotace	90 min

Ročník	3. – 5. ročník
Název	Když jsem online
Cíl	Seznámit žáky s riziky online prostředí
Charakteristika programu	Workshop, kde děti zkouší, jaké jsou zásady bezpečného chování na internetu. Formou her a diskuzí se také zamýšlí nad pocity těch, kteří na kyberšikany narazí
Realizátor	Linka Bezpečí
Časová dotace	90 min

Ročník	5. ročník
Název	Doma se necítím dobře
Cíl	Poradit, co dělat, pokud se žáci doma cítí nekomfortně
Charakteristika programu	Přednáška + workshop pracující na zvládnutí nepříjemných situací doma.
Realizátor	Linka Bezpečí
Časová dotace	90 min

Ročník	5. třídy
Název	Drogy I.
Charakteristika programu	Úvod do problematiky závislostí a jejich nežádoucích vlivů. Zaměřeno především na tzv. legální drogy – tabák, alkohol, léky. Primární problémy a základní vztahy v oblasti drogové problematiky. Nebezpečnost omamných a psychotropních látek pro člověka i pro společnost. Uvědomění si pojmu „závislost“ a jejich hlavních negativ. Členění drog do třech základních kategorií z pohledu zákona a nebezpečnosti pro člověka a společnost. Drogy zákonem neřešené, státem tolerované a kategorie omamných a psychotropních látek zákonem zakázaných.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

6.2.3. Specifická prevence – PP a akce pro žáky 2. stupně

Ročník	6. třídy
Název	Bezpečné chování v elektronickém světě II.
Charakteristika programu	Lektor se žáky rozebírá případy, kdy uživatel nedodržel zásady správného chování a vystavil tak sebe do nebezpečné situace. Žáci se naučí bezpečnému pohybu na internetu – jak zabezpečit počítač proti počítačovým „pirátům“ a jejich škodlivým programům (Malware apod.), dozvědí se o problematice řetězových zpráv a o problematice sdílení a stahování dat podléhajících autorskému zákonu.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	6. třídy
Název	Zdravotní výchova, základy první pomoci
Charakteristika programu	Jak správně volat na tísňové linky, zjištění, zda jsou zachovány základní životní funkce, dech, krevní oběh, správné postupy při zjištění stavu vědomí, priority při zjišťování stavu nemocných, zastavení žilního a tepenného krvácení, jak a kdy zahájit resuscitaci.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	6. třídy
Název	Šikana a násilí v dětském kolektivu
Charakteristika programu	Problematika násilí a šikany ve školách, jako vysoce nebezpečných fenoménů ve společnosti, nežádoucích jevů, které komplikují mezilidské vztahy a pokud se neřeší, vytváří podmínky pro páchaní závažnějších deliktů, které mnohdy naplňují skutkové podstaty trestných činů. Osvojení základní dovednosti a znalosti: *Vytvoření hodnotového žebříčku. *Uvědomění si práva na osobní důstojnost u každého bez výjimky. *Schopnost rozeznat projevy šikany. * Vysvětlení pojmů „osobní hrdost a sebeúcta, oběť, agresor... *Uvědomění si schopnosti vcítění se do pocitů druhých. *Právní minimum –

	šikana naplňuje skutkové podstaty mnoha trestných činů. * Během hodiny je kladen velký důraz na zpětnou vazbu a pochopení problematiky. V maximální možné míře je využíváno příkladů z praxe a jejich následný rozbor.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	6. třídy (dívky)
Název	Dospívám, aneb život plný změn
Charakteristika programu	Základní fakta o anatomii ženského těla, ženské pohlavní orgány, hormony. Správné hygienické návyky, menstruační cyklus. Puberta a vztahy. Vhodná životospráva.
Realizátor	MP Education
Časová dotace	90 min

Ročník	6. třídy
Název	Kyberšikana, bezpečné užívání sociálních sítí
Charakteristika programu	Vysvětlení pojmu kyberšikana, uvědomění si, že se jedná o jednu z forem šikany. Seznámení s důsledky, právním rámcem a obranou proti kyberšikaně. Ujasnění pravidel bezpečného chování na internetu a sociálních sítích.
Realizátor	Prev-centrum
Časová dotace	135 min

Ročník	6. třídy
Název	Kyberšikana
Charakteristika programu	Žáci se naučí rozeznat potenciální nebezpečí při umístování fotek a videí na internet nebo při jiném zpřístupnění ostatním lidem – jak se vyhnout potenciálně nebezpečným situacím souvisejícím s krádeží identity – jak se bránit proti kyberšikaně. Seznámení se s právním minimem týkajícím se kyberšikany-specifický druh šikany, který může naplňovat skutkové podstaty mnoha trestných činů.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	7. třídy
Název	Požární prevence
Charakteristika programu	Seznámení se základním rozdělením hasičských sborů v ČR, výstroj hasiče. Důvody volání na tísňovou linku 150, co je oheň a jak s ním zacházet. Vysvětlování pojmu co je požár, kde se s ním můžeme nejpravděpodobněji setkat a jaké nebezpečí nám hrozí. Základní informace, co dělat, když hoří.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	7. třídy
Název	Kriminalita dětí
Charakteristika programu	Pochopení základních principů pravidel chování ve společnosti, kterými se rozumí psané a nepsané normy a jejich vynutitelnost v případě nerespektování. Vztah společnost x rodina x pachatel. Základní pojmosloví např. prevence, represe, kriminalita, odpovědnost, sankce, přestupek, trestný čin, morálka, OSPOD. Důraz je kladen především na nejfrekventovanější trestnou činnost mládeže (krádeže, loupeže, poškozování cizí věci, porušování autorských práv atd.).
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	7. třídy (dívky)
Název	Čas proměn
Charakteristika programu	Navazující program na Dospívám, aneb život plný změn – program o dospívání.
Realizátor	MP Education
Časová dotace	90 min

Ročník	8. třídy
Název	Drogy II – drogy a zákon
Charakteristika programu	Seznámení s problematikou omamných a psychotropních látek a jejich vlivu na člověka i společnost. Podrobné osvětlení návaznosti drogové kriminality na další druhy kriminality. Akcent je kladen především na pochopení vztahu Droga – Zákon. Zejména trestní zákoník, správní právo a zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Velký prostor je věnován trestně právní odpovědnosti mladistvých ve vztahu k zneužívání návykových látek a eventuálnímu postihu v případě protizákonného jednání.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	45 min

Ročník	7. třídy
Název	Základy právního vědomí I.
Charakteristika programu	Pochopení důležitých právních norem a principů z oblasti trestního a přestupkového práva v kontextu běžného života a jeho hodnot / život, zdraví, majetek/. Občanské právo, zákon o rodině a zákona o provozu na pozemních komunikacích. Schopnost poradit si nebo pomoci v nejrůznějších krizových situacích by měla být normou. Ideálem je však těmto nepříjemným okamžikům předcházet.
Realizátor	MP hl.m.Prahy – oddělení prevence
Časová dotace	90 min

Ročník	6. třídy
Název	Dospívám, aneb život plný změn
Charakteristika programu	Jaké to je, když se nám někdo líbí, když s někým chceme chodit, když s někým chodíme? Intimita a sexualita v dospívání? Na koho se můžeme obrátit, když máme problémy s láskou?
Realizátor	Linka bezpečí
Časová dotace	90 min

Ročník	7 . ročník
Název	Pobavme se o alkoholu
Cíl	Poučit žáky o rizicích užívání alkoholických látek
Charakteristika programu	Program zaměřený na dopady užívání alkoholu v rovině zdravotní, sociální a kriminální
Realizátor	Sananim
Časová dotace	45 min

Ročník	3., 4., 5., 6., 7. ročník
Název	VZPoura úrazům
Charakteristika programu	Program na téma bezpečnosti, respektive následků nevhodného chování, které způsobilo zranění s trvalým postižením.
Realizátor	VZP
Časová dotace	90 min

Ročník	6.+ 7. ročník
Název	Dospívám
Charakteristika programu	Program je zaměřen na změny v dospívání u dětí v 6. a 7. třídě
Realizátor	Linka bezpečí
Časová dotace	90 min

6.3. RODIČE

Rodiče jsou o preventivních aktivitách a RCH informováni na třídních schůzkách, na webových stránkách školy a mohou také využít konzultační hodiny, které probíhají každé úterý od 14:00 do 16:00. V těchto hodinách mohou rodiče navštěvovat výchovné poradce, metodiky prevence, třídní i ostatní učitele. Možné jsou i individuální konzultace po předchozích domluvách.

Metodik prevence zajišťuje a pravidelně aktualizuje kontakty na externí zdroje školy, shromažďuje propagační materiály s preventivní tematikou. Je nápomocen rodičům v případě výskytu různých forem rizikového chování. Ve spolupráci s třídními učiteli pak dohlíží na včasnou informovanost rodičů v případě výskytu rizikového chování.

V minulém školním roce byla rodičům nabídnuta přednáška o rizikovém chování dětí ve virtuálním světě. Z důvodu malého zájmu však nebyla realizována.

6.3.1. Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

Aktivita	Čas konání	Zařítuje
Třídní schůzky a konzultační hodiny	I.pol.: úvodní třídní schůzka třídní schůzky a konzultační hodiny	třídní učitelé a vedení školy
	II.pol. třídní schůzky a konzultační hodiny	
Konzultační hodiny	úterý 14:00 – 15:30	třídní učitelé, vedení školy, ŠPP
Den otevřených dveří (pro rodiče stávajících prvňáčků a rodiče dětí stávající přípravné třídy)	prosinec	vedení školy
Den otevřených dveří (pro budoucí prvňáčky, jejich rodiče a zájemce o přípravné třídy)	prosinec	vedení školy
Vánoční besídka	prosinec	třídní učitelé
Obhajoby absolventských prací žáků 9. ročníků	červen	třídní učitelé, vedoucí absolventských prací
Projektový týden	červen	třídní učitelé
Imatrikulace prvňáčků	říjen	vedení školy, třídní učitelé
Slavnostní ukončení školního roku pro žáky 9. roč. a ocenění nejlepších žáků školy	červen	vedení školy, třídní učitelé
Sběr, jehož výtěžky jsou věnovány vybraným organizacím.	4 krát	Rada rodičů, třídní učitelé
Vánoční jarmark	prosinec	Rada rodičů, třídní učitelé
Velikonoční jarmark	březen / duben	Rada rodičů, třídní učitelé

7. EVALUACE

6.4. Kvalitativní složka realizovaných programů primární prevence

Způsob hodnocení účinnosti uplatňovaných preventivních aktivit je určován formulací cíle, charakterem činnosti. Hodnotit lze pouze konkrétně stanovené cíle a aktivity, nejlépe bezprostředně po jejich realizaci.

Hodnocení probíhá jednak ze strany pedagogů, jednak samotnými žáky. Jeho cílem je zachytit změny v úrovni znalostí o RCH, v úrovni dovedností a postojů, profilu chování.

Mezi nejčastěji užívané nástroje zjišťování efektivity preventivních programů patří sledování frekvence výskytu a závažnosti RCH ve škole, sledování absence žáků, dotazníky, sociometrické testy, ankety, rozhovory a diskuze se žáky a pedagogy.

Častá a pravidelná diskuze se na naší škole nejvíce osvědčila a tím se nám daří snižovat výskyt rizikového chování. Jelikož s novými přistěhovanými žáky přichází nová rizika, osvědčilo se sledování těchto žáků všemi vyučujícími v dané třídě.

6.5. Kvantitativní hodnocení realizovaných preventivních programů prevence

Práce pedagogického sboru

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCH	
Počet vzdělávacích aktivit	
Počet proškolených pedagogů	
Počet hodin	

Spolupráce školy s rodiči

Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH	
Počet aktivit	
Počet zúčastněných rodičů	
Počet hodin	

Preventivní aktivity pro žáky školy

Specifické preventivní aktivity reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	
Blok primární prevence	
Interaktivní seminář	
Beseda	
Situační intervence	
Jiné	

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ŠPP – Školní preventivní program

RCH – Rizikové chování

PP – Preventivní program

ŠMP – Školní metodik prevence

VP – Výchovní poradce

ŠVP – Školní vzdělávací program

RVP – Rámcový vzdělávací program

PPP - Pedagogicko – psychologická poradna

SVP - Středisko výchovné péče

OSPOD – Odbor sociálně právní ochrany dětí

9. PŘÍLOHY

6.6. Příloha č. 1: Indikátory rizikového chování

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Indikátory rizikového chování

A/ Obecné indikátory RCH

Žák:

- mění své chování, má problémy v komunikaci (s rodiči, učiteli, kamarády či spolužáky)
- je často nemocný, jeho absence ve škole výrazně stoupá
- ztrácí zájem o učení, výrazně se zhoršuje jeho prospěch ve škole
- ztrácí zájem o dřívější koníčky či kamarády

B/ Indikátory šikany

→ Nepřímé (varovné) znaky:

Žák v pozici oběti:

- je uzavřený, apatický, působí smutně, nešťastně a stísněně - mívá blízko k pláči
- je o přestávkách často osamocený, je přehlížen ostatními žáky, vyhledává blízkost dospělých
- je nejistý a ustrašený, má-li mluvit před třídou
- mívá zašpiněný nebo poškozený oděv
- mívá odřeniny, modřiny či škrábance, jejichž původ nedokáže uspokojivě vysvětlit
- mívá po skončení přestávky rozházené, uspiněné či poškozené pomůcky a důvod odmítá či nedovede vysvětlit
- neustále postrádá nějaké své věci - nejčastěji pomůcky či části oblečení
- bývá při týmových aktivitách a sportech volen do týmu mezi posledními
- mívá pozdní příchody do vyučování, mění svoji pravidelnou cestu ze školy a do školy

→ Přímé znaky:

Žák v pozici oběti:

- je terčem ponižování, posměšných narážek, nadávek či hrubých žertů
- je oslovován pokořující přezdívkou, která jej evidentně zraňuje
- je častým cílem ostré kritiky či nekorektních výtek - ty jsou převážně pronášeny pohrdlivým a nepřátelským tónem
- se podřizuje panovačným příkazům ostatních žáků
- odevzdává své svačiny, osobní věci či finanční částky ostatním žákům (popř. za ně platí)
- se účastní na činech, které by o své vůli běžně nečinil - často jde o skutky nemorální či dokonce protiprávní
- je častým účastníkem běžných honiček, strkanic a pošťuchování - je však nápadně pasivní a nesnaží se bránit ani oplácet ostatním

- je častým účastníkem potyček a rvaček, ve kterých je však výrazně slabší a z nichž se snaží uniknout

C/ Indikátory drogové závislosti

→ Nepřímé (varovné) znaky

Žák:

- nápadně hubne, je neustále unaven
- trpí častými nevolnostmi, záněty horních cest dýchacích, projevují se u něj poruchy imunitního systému
- nedbá o svůj zevnějšek, tělesně chátrá
- nosí oblečení s dlouhými rukávy a nohavicemi i za teplého počasí
- mívá poškozeny sliznice, zhoršenou pleť, vyrážky v obličeji
- mívá výrazně rozšířené (nebo naopak zúžené) zornice očí
- podléhá častým změnám nálady, je výrazně emotivní (častý výskyt depresí, pocitů úzkosti, sebelítosti, vztahovačnosti, agrese apod.)
- mění své chování
  - změny akutní - nesoustředěnost, "vysmátost", rychlá překotná mluva nebo naopak utlumené vyjadřování, špatná koordinace pohybů apod.
  - změny chronické - zásadní změny charakteru, postojů, hodnot, jednání atd.
- bývá viděn se závadovou partou

→ Přímé znaky

U žáka jsou objeveny:

- pozorovatelné vpichy na kůži, případně abscesy
- neznámé tablety, sáček s podezřelou látkou
- injekční stříkačka, gumová hadička, opálená lžička, staniol apod.

Příloha č. 2: Dotazník ŠIKANA

Příloha č. 2: Dotazník Šikana

Šikanování říkáme tomu,

když jedno dítě nebo skupina dětí opakovaně říká jinému dítěti ošklivé a nepříjemné věci, pošťuchuje je či dokonce bije, vyhrožuje mu, bere mu nebo ničí jeho věci a podobně.

Jako šikanování mohou být považovány i opakované posměšky (např. kvůli vzhledu, oblečení, brýlím apod.), ošklivé poznámky o rodině nebo šíření pomluv.

Šikanování se někdy projevuje i jako záměrné naprosté přehlížení dítěte ostatními dětmi.

1. Stalo se, že by ti ve škole některý žák (žákyně) opakovaně ubližoval(a) nebo tě bezdůvodně slovně či fyzicky napadal(a)? (zakroužkuj)

NE – ANO

→ Napiš jeho (její) jméno: (pokud neznáš příjmení, stačí křestní jméno nebo přezdívka)

.....
.....
.....

→ Svěřil(a) ses s tím rodičům? (zakroužkuj)

NE – ANO

→ Řekl(a) jsi o tom někomu z vyučujících? (zakroužkuj)

NE – ANO → Komu: .....

2. Viš, že se něco takového děje tvému spolužákovi (tvé spolužačce)? (zakroužkuj)

NE – ANO → Komu: .....

.....
.....

3. Viš, o nějakém žáku (žákyni) naší školy, který (která) ubližuje ostatním? (zakroužkuj)

NE – ANO

→ Napiš jeho (její) jméno: (pokud neznáš příjmení, stačí křestní jméno nebo přezdívka)

.....
.....

→ Ví o tom někdo z vyučujících? (zakroužkuj)

NE – ANO → Kdo: .....

4. Viš o místech (v budově naší školy a v její blízkosti), kde dochází k ubližování ostatním?

NE – ANO → Kde: .....

.....

Příloha č. 3: Dotazník KYBERŠIKANA

1) Máš účet na nějaké sociální síti (vyber klidně více možností)

- a) Facebook   b) Instagram   c) TikTok   d) Whatsapp   e) Jiná (doplň) _____
f) Ne (pokud odpovíš ne, můžeš přeskočit otázky 2– 4)

2) Jsi na sociální síti aktivní alespoň jednou týdně?

- a) Ano   b) Ne

3) Máš v kontaktech na sociální síti pouze osoby, které osobně znáš?

- a) Ano   b) Ne

4) Myslíš, že používáš dostatečně bezpečné heslo (dodržuješ zásady jako kombinace čísel a písmen, častá změna hesel apod.?)

- a) Ano   b) Ne

5) Stalo se ti někdy něco z následujícího: (můžeš vybrat více možností)

- a) Nevyžádané, otravné zprávy   b) Pokus o vstup do tvého účtu
c) Byl vytvořen tvůj falešný profil   d) Někdo o tobě na sociální síti psal neslušné věci
e) Úmyslně tě někdo nepozval do skupiny na sociálních sítích
f) Jiné _____
g) Nic

6) Víš o někom jiném, komu se stalo něco z výše uvedeného? Případně napiš, co

- a) Ano _____
b) Ne

7) Pokud se ti něco takového stalo, jak jsi celou věc řešil/a?

- a) Sám   e) Neřešil jsem to, a vyšumělo to
b) S pomocí rodičů   f) Stále něco takového řeším
c) S pomocí učitele   g) S pomocí policie
d) S pomocí rodičů

8) Udělal/a jsi ty někdy něco z následujících aktivit?

- a) Nevyžádané, otravné zprávy   b) Pokus o vstup do cizího účtu
c) Vytvoření cizího falešného profilu   d) Šíření pomluv o někom jiném na sociálních sítích
e) Úmyslné nepozvání někoho jiného do skupiny   f) Nikdy nic

9) Víš o tom, že by někdy na sociálních sítích docházelo k veřejnému zasměšňování učitelů naší školy?

- a) Ano   b) Ne

10) Myslíš si, že by se problematice kyberšikany měl věnovat větší prostor při výuce IKT?

- a) Ano   b) Ne

11) Souhlasíš s tím, že by škola měla pravidelně spolupracovat s profesionály a školit studenty v oblasti ICT bezpečnosti a prevence kyberšikany? Případně připiš svůj nápad, kterým může škola pomoci.

- a) Ano   b) Ne
- _____
- _____

6.7. Příloha č. 3: Dotazník VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Příloha č. 3: Dotazník *Volnočasové aktivity* - zásobník otázek

Věk:

Pohlaví: dívka – chlapec

1. Jak trávíš svůj volný čas? *(Můžeš zakroužkovat i více možností.)*

- a) Jsem sám (sama) doma nebo se sám (sama) jen tak toulám venku.
- b) Jsem spolu s kamarády u někoho doma nebo se jen tak touláme venku.
- c) Jdu s kamarády do kina, na koncert, na diskotéku, do klubu apod.
- d) Chodím na kroužky či kurzy pořádané školou.
→ uveď jaké: .....
- e) Chodím na kroužky či kurzy pořádané mimo školu.
→ uveď jaké: .....
- f) Jiná možnost - uveď: .....

2. Napiš, zhruba kolik hodin denně věnuješ sledování televize, videa, DVD: ..... hodin

3. Napiš, zhruba kolik hodin denně strávíš u počítače: ..... hodin

- z toho: ..... hod. - **pracovní činnost** (tvorba referátů, projektů apod.)
- ..... hod. - **brouzdání po internetu** (četba článků, prohlížení obrázků apod.)
- ..... hod. - **komunikace s ostatními lidmi** (e-mail, chat, ICQ apod.)
- ..... hod. - **hraní počítačových her** (patří sem i hraní her na konzolích apod.)

4. Jsi spokojený/á s tím, jak trávíš svůj volný čas?

- a) Ano, zcela.
- b) Spíše ano (většinou).
- c) Spíše ne.
- d) Vůbec ne.

5. Pocity nudy zažíváš...

- a) nikdy.
- b) jen občas.
- c) často.
- d) skoro pořád.
- e) jen ve škole, mimo školu ne.

6. Vědí tvoji rodiče, jak trávíš svůj volný čas?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, většinou.
- c) Jen málokdy.
- d) Ne, nezajímá je to.
- e) Ne, nic jim do toho není.

7. Myslíš, že na tebe kladou tvoji rodiče příliš velké nároky?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, někdy.
- c) Ne, znají mé možnosti.
- d) Ne, nestarají se.

8. Napiš, kolik máš přibližně kamarádů: .....

→ Tví kamarádi jsou převážně...

- a) ze školy.
- b) odjinud.

→ Napiš, kolik z těchto kamarádů můžeš označit za skutečné přátele: .....

(Poradí ti nebo pomohou, když jsi v nesházích, podrží tě i ve zlých časech apod.)

9. Napiš, jak se zachováš, pokud se ti zcela nezamlouvá činnost navržená tvými kamarády.

- a) Přizpůsobím se - nechci se před kamarády znemožnit.
- b) Přizpůsobím se - mínění většiny je důležitější.
- c) Vznesu námitky a navrhnou lepší činnost - ostatní to většinou uznají.
- d) Nenechám se přemluvit - i když riskuji výsměch kamarádů či vyloučení z party.
- e) Nenechám se přemluvit - sám opustím partu nebo si najdu jiné kamarády.

10. Právě se ti doneslo, že tě tvůj (tvoje) nejlepší kamarád(ka) mezi ostatními pomlouvá.

Jak se zachováš?

- a) Půjdu si s ním (s ní) promluvit - třeba to vůbec není pravda.
  - b) Už s ním (s ní) nikdy nepromluvim.
  - c) Začnu ho (ji) také pomlouvat.
  - d) Zbijí ho (ji).
  - e) Jiná možnost - uveď: .....
- .....

11. Cítíš se ve škole bezpečně?

- a) Ano, vždy.
- b) Většinou ano.
- c) Málokdy.
- d) Ano, ale jen v hodinách, o přestávkách ne.

12. Jaká panuje atmosféra mezi žáky ve tvé třídě?

- a) Vždy příjemná, uvolněná.
- b) Občas se objevuje napětí.
- c) Napětí je velmi časté.
- d) Nepřátelská, napjatá.

13. Byl(a) jsi někdy za školou?

- a) Ne, nemám důvod.
- b) Ne, měl/a bych strach z postihu.
- c) Ano, jednou.
- d) Ano, víckrát.

Pokud ano, z jakého důvodu?

- a/ Chtěl(a) jsem to jen zkusit.
- b/ Chtěl(a) jsem se vyhnout zkoušení, písemce či jiné školní povinnosti.
- c/ Kvůli kamarádům.
- d/ Jiný důvod: .....

14. Děláš riskantní nebo nebezpečné věci, při kterých by jsi mohl ublížit sobě nebo někomu jinému?

- a) Ne, nikdy.
- b) Ano, občas.
- c) Ano, často.

15. Je v naší škole schránka důvěry?

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nevím, nejsem si jistý/á.

16. Víš, kdo je školní metodik prevence?

- a) Ano: .....
- b) Ne.

17. Všiml(a) jsi si za dobu své školní docházky, že by se u žáků naší školy vyskytly níže uvedené jevy? Pokud ano, uveď jaké. (Můžeš zakroužkovat i více možností.)

a) Ne.

b) Ano.

→ a/ záškoláctví

→ f/ pití alkoholických nápojů

→ b/ šikana

→ g/ kouření cigaret

→ c/ vandalismus

→ h/ kouření marihuany

→ d/ velké krádeže

→ i/ užívání jiných drog

→ e/ pokus o sebevraždu

→ j/ hraní hazardních her (výherní automaty)

Odkud převážně získáváš informace o těchto jevech?

(Můžeš zakroužkovat max. 3 možnosti.)

a) Od rodiny.

b) Od spolužáků, kamarádů (spolužaček, kamarádek).

c) Od vyučujících ve škole.

d) Z televize.

e) Z časopisů a jiné literatury (včetně internetu).

f) Z jiných zdrojů: .....

18. Co podle tebe nejčastěji vede lidi k experimentování s drogami?

(Můžeš zakroužkovat max. 3 možnosti.)

a) Jsou zvědaví - chtějí zkusit, co s nimi droga udělá.

b) Chtějí si vyvolat lepší náladu.

c) Doufají, že droga vyřeší jejich problémy - nebo jim alespoň pomůže na ně zapomenout.

d) Zahání nudu.

e) Chtějí být zajímaví, chtějí na sebe upozornit.

f) Chtějí zvýšit svoji výkonnost.

g) Jiný důvod: .....

19. Víš o místě, kde lze zaručeně sehnat nějakou nelegální drogu?

a) Ano.

b) Ne.

20. Víš o tom, že by někdo ve škole užíval nějakou nelegální drogu (včetně marihuany)?

a) Ano.

b) Ne.

21. Vyzkoušel(a) jsi ty sám (sama) někdy nějakou nelegální drogu?

Pokud ano, uveď jakou. (Můžeš zakroužkovat i více možností.)

a) Ne.

b) Ano.

→ a/ marihuana

→ f/ kokain

→ b/ hašiš

→ g/ crack

→ c/ extáze

→ h/ heroin

→ d/ toluen

→ i/ LSD

→ e/ pervitin

→ j/ jiná: .....

Poprvé ti drogu nabídl...

a) neznámý člověk.

b) známý člověk.

22. Viš o tom, že by někdo v naší škole nabízel ostatním nějakou nelegální drogu?

a) Ano.

b) Ne.

23. Tvůj (tvá) kamarád(ka) se poslední dobou chová nějak divně. Při převlékání na tělocvik mu (jí) z kapsy vypadne sáček s drogou. Jak se zachováš?

a) Nijak, je to jeho (její) věc.

b) Pokusím se ho (jí) přemluvit, aby vyhledal/a pomoc.

Rozhodnutí však nechám na něm (na ní) a sám nic nikomu neřeknu.

c) Pokusím se ho (jí) přemluvit, aby vyhledal/a pomoc.

Pokud odmítne, sdělím vše někomu dospělému.

→ Napiš komu: .....

d) Okamžitě to řeknu někomu dospělému.

→ Napiš komu: .....

e) Jiné řešení: .....

24. Hrál(a) jsi někdy nějakou hazardní hru (hrací automaty, karty o peníze, sázky)?

a) Ne, nikdy.

b) Ano, jednou.

c) Ano, občas.

d) Ano, často.

25. Užíval(a) jsi některou z níže uvedených návykových látek? (Zaškrtni příslušná políčka.)

Návykové látky	Nikdy v životě	V posledních 30 dnech			Vícekrát jak 20x	V posledních 30 dnech ne, ale dříve ano.
		1 - 2x	3 - 9x	10 - 20x		
Káva						
Pivo						
Víno						
Destiláty (rum, vodka, fernet apod.)						
Tabák (cigarety, doutníky, dýmky apod.)						
Marihuana						
Těkavé látky (čichání toluenu apod.)						
Ostatní drogy						

26. Na koho by ses obrátil(a), kdybys měl(a) problém, se kterým by sis nevěděl(a) rady?

- a) Na kamaráda (kamarádku).
- b) Na rodiče.
- c) Na učitele (učitelku).
- d) Na jinou dospělou osobu, které důvěřuji.
- e) Na Linku důvěry (bezpečí) nebo na jinou podobnou linku.
- f) Jiná možnost: .....

27. Volal(a) jsi někdy na Linku důvěry (bezpečí) nebo na jinou podobnou linku?

- a) Ne, nikdy.
- b) Ano, jednou.
- c) Ano, vícekrát.

28. Co tě v současné době nejvíc trápí (nejvíc ti dělá starosti)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6.8. Příloha č. 4: Postup v případě výskytu rizikového chování

Příloha č. 4: Postup v případě výskytu rizikového chování

A/ Návykové látky

Níže uvedené postupy vycházejí z *Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních* (MŠMT ČR, Č. j.: 20 006/2007-51 - Příloha č. 1).

Konzumace tabákových výrobků ve škole

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Pedagogický pracovník o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Konzumace alkoholu ve škole

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností, eventuelně policii a vyčká jejich pokynů.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Pedagogický pracovník o situaci zároveň informuje zákonného zástupce žáka.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky a není v ohrožení života.
- Pedagogický pracovník o události sepiše stručný záznam - pokud možno i s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu a tabákových výrobků ve škole

- V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy tabákové výrobky či alkohol, postupují takto:
  - Nalezený materiál nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
  - O nález ihned uvědomí vedení školy.
  - Nalezený materiál uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
  - Zpracují stručný záznam o události, který založí školní metodik prevence do své agendy.
- V případě, kdy pracovníci školy zadrželi u některého žáka tabákové výrobky či alkohol, postupují takto:
  - Nalezený materiál nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
  - O nález ihned uvědomí vedení školy.
  - Nalezený materiál uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu. Po prošetření a projednání je zadržovaný materiál předán zákonným zástupcům žáka.
  - Na vyžádání předají zajištěný materiál přivolanému lékaři, popř. policii.
  - O nález sepiší stručný záznam (datum, místo a čas nálezů) s vyjádřením žáka, u kterého byl materiál nalezen. Zápis podepíše i žák, u kterého byl materiál nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
  - O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Konzumace omamných a psychotropních látek (OPL) ve škole

- V případě, kdy je žák přistihnut při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit jí, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči. Ve všech případech volá lékařskou službu první pomoci. Bezprostředně poté informuje zákonného zástupce žáka. V případě, že žák není transportován lékařsky, je předán přivolanému zákonnému zástupci.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany, eventuelně policii a vyčká jejich pokynů.
- Oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte platí i v případě, kdy je zastihnut zákonný zástupce žáka. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- Pedagogický pracovník o události sepiší stručný záznam - pokud možno i s vyjádřením žáka (zajména odkud, od koho má OPL), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
- Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce omamných a psychotropních látek (OPL) ve škole

- Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo bližší specifikováno buď jako přestupek, nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
- Jestliže má pracovník školy důvodně podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- Škola také vyrozumí zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

Nález omamných a psychotropních látek (OPL) ve škole

- V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:
  - Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
  - O nález ihned uvědomí vedení školy.
  - Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíší datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
  - O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
  - Zpracují stručný záznam o události, který založí školní metodik prevence do své agendy.
- V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:
  - Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
  - O nález ihned uvědomí vedení školy.
  - O nález sepiší stručný záznam (datum, místo a čas nálezů) s vyjádřením žáka, u kterého byl materiál nalezen. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který ji odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
  - O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
  - Informují zákonného zástupce žáka.
  - V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.
- V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:
  - Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
  - Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
  - Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

B/ Krádeže

- V případě, že žák nahlásí pracovníkům školy krádež, postupují takto:
  - O události sepiší stručný záznam na základě výpovědi poškozeného. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
  - Věc předají orgánům činným v trestním řízení (ohlásí ji na místní nebo obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučí poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
  - V případě, že je znám pachatel, nahlásí věc orgánu sociálně-právní ochrany a současně věc předají orgánům činným v trestním řízení.

C/ Vandalismus

- V případě, že došlo ke škodě na školním majetku, postupuje pracovník školy takto:
  - Pokuší se odhalit viníka.
  - Je-li viník znám, může na něm (na jeho zákonném zástupci) škola vymáhat náhradu škody.
  - V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

6.9. Příloha č. 5: Postup v případě výskytu šikany

Příloha č. 5: Postup v případě výskytu šikany

Obecný postup školy při řešení šikany (včetně kompetenci jednotlivých zúčastněných) je uveden v kapitole **Program proti šikanování**.

Níže uvedený postup vychází z *Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení* (MŠMT ČR, leden 2009, Č. j.: 24 246/2008-6).

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování.

Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

(Jednotlivá stádia jsou blíže popsána v *Příloze č. 6*.)

A/ Postup při řešení počátečních stádií šikany

- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- zajištění ochrany obětem
- nalezení vhodných svědků
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky - nikoli však konfrontace obětí a agresorů!
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

B/ Postup při řešení pokročilých stádií šikany

(včetně neobvyklých forem šikany - např. výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování)

- překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti
- nahlášení policii
- vlastní vyšetřování
- V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně-právní ochrany dítěte, policií.
- V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků - klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
- Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků - klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
- Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypofadat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).
- V mimořádných případech se užijí další opatření:
  - Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení ŠVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
  - Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či Ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

6.10. Příloha č. 6: Stádia šikanování

Příloha č. 6: Stádia šikanování

Níže uvedený text pochází z *Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení* (MŠMT ČR, leden 2009, Č. j.: 24 246/2008-6 - Příloha č. 2).

Motto: Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

„První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi odloukáka. Třetí stadium už je klíčové. Vydělí se jádro útočnicků a systematicky začne šikanovat nevhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu - totalitě - se stane šikanování skupinovým programem.“

Michal Kolář

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zatěžkových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odraňují nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium: Vytvoření jádra (klíčový moment)

Vytváří se skupina agresorů, ůdemě jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nevhodnější oběti. V počátku se stávají jejich obětmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu cokáže postavit. U členů „vírem“ přemocžené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě - aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Stadia šikanování podle Michala Koláře, 1990, 1996, 1997, 2000 aj.

6.11. Příloha č. 7: Prevence ve školním řádu

Příloha č. 7: Prevence ve školním řádu

A/ Ochrana před rizikovým chováním

(výňatek ze Školního řádu ZŠ Novoborská 371)

- Všichni pedagogičtí pracovníci, zejména školní metodik prevence, průběžně sledují konkrétní podmínky a situaci ve škole z hlediska výskytu rizikového chování, uplatňují různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených žáků.
- Školní metodik prevence zajišťuje spolupráci s rodiči v oblasti prevence, spolupracuje na základě pověření ředitele školy s dalšími institucemi na sociálně-právní ochranu dětí a mládeže.
- Žáci mají přísný zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy. Porušení tohoto zákazu se bere jako hrubé porušení školního řádu. Ředitel školy využije všech možností daných mu zákonem včetně možnosti dát podnět k zahájení trestního stíhání osob, které se na porušení tohoto zákazu podílely. Ředitel školy (nebo školní metodik prevence) bude informovat zákonné zástupce žáků, u nichž bylo zjištěno porušení tohoto zákazu, o zjištěných skutečnostech a zároveň je seznámí s možností odborné pomoci.
- Projevy násill, omezování osobní svobody, ponižování apod., kterých by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům nebo skupinám, ať již v přímém (osobním) kontaktu, či přes zasilání SMS zpráv, internet aj. (též hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky vůči pracovníkům školy), jsou přísně zakázány a jsou považovány za hrubý přestupek proti školnímu řádu. Dle okolností ředitel školy uváží možnost dalšího postihu žáků, kteří tento zákaz přestoupí, bude o svých zjištěných informovat jejich zákonné zástupce a podle stupně závažnosti i příslušné orgány a instituce.
- Pedagogičtí pracovníci jsou povinni v souladu s pracovním řádem vykonávat kvalitní dohled nad žáky, a to především v prostorách, kde by k rizikovému chování mohlo docházet.
- Škola seznamuje žáky s problematikou ochrany zdraví a bezpečnosti v předmětu Výchova k občanství, zdravý životní styl, ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a při projektových dnech. Škola má zpracovaný též Minimální program prevence rizikového chování.

B/ Sankční řád

(citace Sankčního řádu, který je součástí Školního řádu ZŠ Novoborská 371)

- Opatření k posílení kázně (resp. snížené známky z chování na vysvědčení) se udělují v tomto pořadí:
napomenutí třídního učitele (NTU) → důtka třídního učitele (DTU) → 2. stupeň z chování nebo důtka ředitele školy (DRŠ) → 3. stupeň z chování
V případě mimořádně závažného přestupku lze některá opatření k posílení kázně přeskočit.
- Opatření k posílení kázně (NTU, DTU, DRŠ) jsou udělována v rámci jednoho pololetí. NTU se uloží žákovi buď za závažnější provinění proti školnímu řádu, nebo za tři prohřešky proti školnímu řádu (musí být podloženo zápisy v žákovské knížce). DTU (kromě závažných provinění) následuje za další tři prohřešky proti školnímu řádu, tedy po udělení NTU.

• **Obecný přehled provinění proti školnímu řádu**

s adekvátními opatřeními k posílení kázně a sníženými stupni z chování: ? ? ?

→ zapomínání žákovské knížky

5 x za pololetí: NTU

6 - 10 x za pololetí: DTU

11 x a častěji za pololetí: 2. stupeň z chování

→ ztráta žákovské knížky

1. ztráta: poplatek 100 Kč za vydání nové ŽK

opakovaná ztráta: poplatek 200 Kč za vydání nové ŽK, při podezření na svěvolnou ztrátu: DTU

Žák má vždy povinnost zajistit si dopsání známek jednotlivými vyučujícími.

→ pozdní příchody (též pozdní nástupy do vyučovacích hodin)

žák 1. – 4. ročníku: výchovná komise

žák 5. – 9. ročníku:

5 x za pololetí: bez sankce

6 - 10 x za pololetí: DTU

11 x a častěji za pololetí: snížená známka z chování (2. stupeň)

→ neomluvené hodiny

1 - 2 neomluvené hodiny: informování zákonného zástupce

3 a více neomluvených hodin: výchovná komise, příp. snížená známka z chování

→ nereagování na napomenutí vyučujícího, opakované vulgární a hrubé chování

NTU ↔ 3. stupeň z chování (+ event. výchovná komise) - dle závažnosti a frekvence

→ opakované vyrušování spolužáků při vyučování, používání mobilního telefonu (AV techniky) při výuce

NTU ↔ 3. stupeň z chování (+ event. výchovná komise) - dle závažnosti a frekvence

→ krádež, podvod (+ lhaní)

DTU ↔ 3. stupeň z chování (+ příp. oznámení Policii ČR) - dle důkladného a konzultovaného uvážení učitele, po projednání s ředitelem školy, výchovným poradcem, případně v pedagogické radě

→ přinášení návykových látek (tedy i cigaret a alkoholu) do školy a na akce pořádané školou a jejich distribuce

3. stupeň z chování + oznámení Policii ČR. resp. dalším orgánům

→ zneužívání návykových látek

výchovná komise + oznámení příslušným institucím

→ přinášení nebezpečných předmětů do školy a na akce pořádané školou

NTU ↔ DTU

opakované: snížená známka z chování

→ hrubé porušení příkazu učitele, opuštění školní budovy (školní akce) bez vědomí učitele

snížená známka z chování

→ šikana, úmyslné ublížení, vandalismus, ničení školního majetku (např. popisování nábytku a stěn školy)

2. ↔ 3. stupeň z chování (+ příp. oznámení příslušným institucím)

6.12. Příloha č. 8: Seznam literatury

- BÁRTÍK, Pavel, MIOVSKÝ, Michal, ed. *Primární prevence rizikového chování ve školství: [monografie]*. Praha: Sdružení SCAN, c2010. ISBN 978-80-87258-47-7.
- Časopis Prevence
- ERB, Helmut H. *Násilí ve škole a jak mu čelit*. Praha: Amulet, 2000. Alfabet. ISBN 80-86299-22-8.
- MARTANOVÁ, Veronika. *Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování*. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012. ISBN 978-80-87258-75-0.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>
- MIOVSKÝ, Michal, Lenka SKÁCELOVÁ, Jana ZAPLETALOVÁ, et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.
- MIOVSKÝ, Michal, Tereza ADÁMKOVÁ, Miroslav BARTÁK, et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.
- MIOVSKÝ, Michal, Lenka SKÁCELOVÁ, Lenka ČABLOVÁ, Michaela VESELÁ a Jana ZAPLETALOVÁ. *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. Dotisk 1. vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze v NLN s.r.o., Nakladatelství Lidové noviny, 2015. ISBN 978-80-7422-397-6.
- KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování: [cesta k zastavení epidemie šikanování ve školách]*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-513-X.
- KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4861-9.

